

# HisKIS seminar 2019

## Fra analoge kort til digital information

Dato: Torsdag den 31/10 kl. 13-17.

Panoramasalen, Det Kgl. Bibliotek, Søren Kierkegaards Plads 1,

I løbet af de sidste 200 år har det danske landskab gennemgået en omfattende transformation. Opdyrkning og urbanisering har fortrængt en lang række natur- og halvkulturrealer. Viden om fortidens landskab, og dets indhold af natur- og kulturelementer er derfor relevant for at forstå hvordan landskabet har udviklet sig over tid. Samtidig er viden om arealhistorik vigtig i forhold til nutidens indsats for at bevare og styrke biodiversitet og landskabskvalitet.

Historiske topografiske kort er den vigtigste rumlige kilde til landskabet i Danmark før fremkomsten af landsdækkende luftfotografier i 1950'erne. Især Videnskabernes Selskabs kort (1760-1820) og Generalstabens målebordsblade (1870-1950) giver en detaljeret og landsdækkende beskrivelse af landskabets indhold af kultur- og naturelementer.

Selvom begge kortværker i dag er tilgængelig i digital form, er det kun Videnskabernes Selskabs kort, som er blevet digitaliseret som vektordata, hvilket giver mulighed for kvantitative analyser og sammenligning med nutidig arealinformation. Digitaliseringen af Videnskabernes Selskabs kort var imidlertid et omfattende og tidskrævende arbejde, som kun var muliggjort af en ihærdig indsats af en række ildsjæle. Samtidig gjorde kortets målestok på 1:120.000 at opgaven var overkommelig. Generalstabens målebordsblade er imidlertid udgivet i målestok 1:20.000, hvilket betyder, at antallet og detaljeringsgraden af landskabselementer er betydeligt større og en digitalisering derfor er mere tidskrævende. Samtidig betyder detaljeringsgraden og den forholdsvis sparsomme beskrivelse af de forskellige arealkategorier på kortene, at en manuel digitalisering af kortenes indhold som vektordata ofte medfører en del usikkerhed.

Den seneste teknologiske udvikling betyder, at der i dag findes muligheder for at anvende automatiserede processer til transformere analoge historiske kort til geografisk information i vektorformat. Disse data vil give hidtil usete muligheder for forskning og formidling i landskabsforandringer over tid. Derved bliver det muligt, at analysere den geografiske dimension af arealudviklingen fra slutningen af 1800-tallet til i dag, samtidig med at data vil gøre det nemmere at identificere områders kontinuitet af natur- og halvkulturrealer.

I det igangværende projekt BasemapH udvikles og testes metoder til automatiseret udtræk af arealklasser og naturtyper fra Generalstabens målebordsblade, udgivet mellem 1869 og 1899. Projektet er et pilotprojekt med deltagere fra Aarhus Universitet og Det Kgl. Bibliotek og er finansieret af 15. Juni Fonden.

Dette HisKIS seminar sætter fokus på potentialet ved vektorisering af historiske kort og de medfølgende metodiske udfordringer. Seminaret henvender sig til alle, som arbejder med informationer fra historiske topografiske kort, eller som har en interesse i at arbejde med digitalisering af historiske kort.

# HisKIS seminar 2019

## Fra analoge kort til digital information

### Program

12.30 – 13.00: Ankomst og kaffe

13.00 – 13.15: Velkomst (Stig R. Svenningsen, formand, HisKIS)

13.15 – 13.45: Erfaringerne med digitaliseringen af Videnskabernes Selskabs kort - Proces og anvendelse. (Peder Dam, Odense Bys Museer)

13.45 – 14.15: SDFEs digitalisering af topografiske kort – hvad er digitaliseret og hvor er det tilgængeligt. (Peter Korsgaard & Annette Dindorp, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering)

14.15 – 14.45: Udviklingen i opmålingsinstrukser og kortsignaturer fra målebordsblade til i dag. (Peter B. Michaelsen, Pens. Topograf)

14.45 – 15.15: Kaffe

15.15 – 15.45: Tolkning af arealkategorier i Generalstabens målebordsblade 1:20.000. (Stig R. Svenningsen, Det Kgl. Bibliotek)

15.45 – 16.15: Automated extraction of data from General Staff, 1:20.000

topographic maps 1870-1899 (Geoff B. Groom, Aarhus Universitet, Institut for Bioscience)

16.15 – 16.45: Arealændringer 1879-2019, perspektiver for sammenligning af historiske data med nutidens arealanvendelse (Gregor Levin, Aarhus Universitet, Institut for Miljøvidenskab)

16.45 – 17.00: Afrunding

### Tilmelding

Deltagelse i seminaret er gratis, men kræver tilmelding til [stsv@kb.dk](mailto:stsv@kb.dk), senest mandag den 28. oktober.